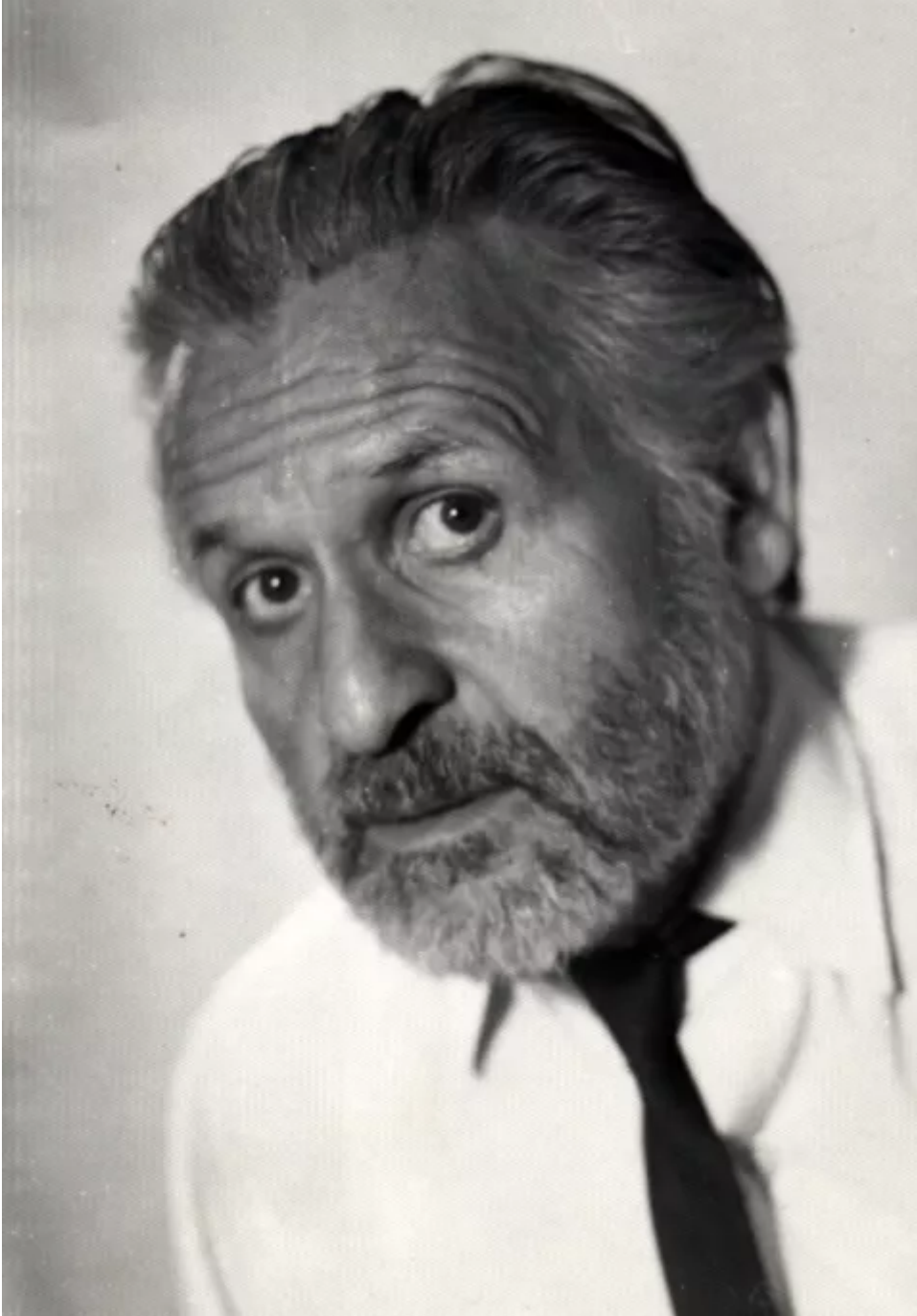

Vasile Gunea Gyászszakállal

Ez én vagyok, amikor gyászoltam a feleségemet. 1987 nyarán készült a kép. Hat hétig nem borotválkoztam, tehát emiatt van szakállam, utána aztán leborotvtam a szakállamat [lásd: gyász, süve]. Ő a városi temetőben van eltemetve, saját vallása szerint, de halotti imát [lásd: kádis] mondtam az emlékére. Az unitárius pap elmondta az imát és a prédikációt, s miután befejezte, én is elmondtam, amit a halottaknál mondanak a zsidók. És utána volt egy halotti tor a Szamos vendéglőben, ami mondjuk, a zsidóknál nincs tiltva, de nem szokás halotti tort ülni. Azóta évenként gyűjtök gyertyát az emlékére [lásd: jahrzeit], és közlök egy rövid hírt a ?Szabadság?-ban magyarul, az ?Adevărul de Cluj?-ban románul, hogy eltelt ennyi s ennyi év, hogy meghalt. Szegény elég fiatalon, 64 éves korában meghalt. Maradt a fiam. A feleségemmel, Gálfi Erzsébettel 1949-ben ismerkedtem meg. Az Egyetem utca 1. szám alatt, ahol most a ?Tribuna? és a ?Steaua? lapnak van

a szerkesztősége és az írószövetségnek van a székháza, ott volt egy elég jól fűtött -- akkoriban Kolozsváron nem nagyon fűtöttek jól --, ARLUS nevezetű klub. Az az Asociația Română de Legăturile cu Uniunea Sovietică, tehát ez a Szovjet--Román Barátsági Társaságnak volt a klubja. Mivel ott jól fűtöttek, általában a középiskolai hallgatók, akiknek sem a bentlakásban, sem a lakbérben, ahol voltak, nem nagyon fűtöttek, a délutánokat ott töltötték. Volt egy nagyon jó könyvtár és egy elég olcsó büfé is, és lehetett sakkozni és még nem tudom, mit. Oda jártam én is és a későbbi feleségem is, és ott ismerkedtünk meg. Ő az utolsó éven volt az Unitárius Leánylíceumban, nagyon szép lány volt. Elég hamar elvettem feleségül, 1949 augusztusában nősültem. Elmentünk a néptanácshoz, jött két tanú: az egyik osztálytársnője és annak a férje, egy tanító, utána elhívtuk őket egy vendéglőbe egy sörre és egy bécsi szeletre, és ez volt az egész esküvő. Édesanyám nem vette jó néven, hogy nem zsidót vettem el. Habár nem volt semmi kifogása ellene mint ember ellen, csak maga a tény, hogy nem zsidó. Az apám, ha úgy vesszük, ő beletörődött, bár ő se volt nagyon boldog. De az anyám, ő nyíltan kiállt, hogy ne csináld ezt, fiam. Hát, mint minden fiatal, nem hallgattam a mamára, és azt csináltam, amit én gondoltam, hogy jó. Erzsébet beiratkozott a Bolyai Egyetemre román szakra. Még egyetemi hallgató volt, másod- vagy harmadéves, amikor 1951-ben megszületett a fiunk, Vasile Gheorghe Grunea. A feleségem tudta, hogy zsidó vagyok, ő unitárius volt, de mindegyikünk megmaradt a maga vallásán. Mi egyáltalán nem tettük föl a kérdést, se a feleségem, sem én, hogy én esetleg unitárius legyek, vagy ő esetleg áttérjen. Habár, az az érzésem, hogyha én akartam volna, hogy ő áttérjen a zsidó vallásra, én értem megtette volna. De erről nem beszéltünk. Persze hogy rengeteg zsidó barátunk volt és van, és azok mind tudták, hogy ő magyar, és nagyon jól viszonyultak hozzá, és ő is nagyon jól viszonyult hozzájuk. A családban magyarul is és románul is beszéltünk. Románul beszéltünk sok ideig, mert a feleségem román tanárnő volt, román tanított itt, Kolozsváron három helyen középiskolában és líceumban. Ő sem volt vallásos, tehát ilyen szempontból a fiam nem nevelkedett semmiféle vallásos tradícióban. A fiam 1989 előtt is tudta, hogy az apja zsidó, a nagynyja s a nagyapja zsidó, volt látogatóban is Izraelben. Ismeri a zsidóság történetét úgy nagyvonalakban, de a zsidó vallás tradicionális részét nem ismeri. Még mondjuk, a csólentet se ismeri csak a hitközség kantinjából. A fiam inkább románnak tartja magát. Mivel az apja zsidó, az anyja magyar, nem tagadhatja származását, de ő inkább a román társadalomhoz tartozik. Nincs körülmetélve.